

ЧОРНОБИЛЬ: ЗРОБЛЕНО БАГАТО, АЛЕ НЕОБХІДНО ЩЕ ЧИМАЛО

Наближення роковин Чорнобильської катастрофи посилює зацікавленість громадськості до проблем подолання її наслідків. Виникає чимало запитань, які раптом стають актуальними, хоча для окремих людей, організацій, структур вони вже понад два десятиліття залишаються першочерговими. Так, у Верховній Раді України на нещодавніх парламентських слуханнях "Сучасний стан та актуальні завдання подолання наслідків Чорнобильської катастрофи" була проаналізована реальна ситуація різних аспектів трагедії світового масштабу. Виступаючи на слуханнях, Міністр України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Володимир Шандра зупинився саме на деяких питаннях, якими сьогодні опікується МНС України

– 23 роки тому вогонь Чорнобильської катастрофи обпалив землю і душі мільйонів українців, залишив свій слід у Білорусі, Росії, низці європейських країн. Чорнобиль увійшов в історію як нове безпрецедентне глобальне явище, як найбільша техногенна катастрофа ХХ століття, яка перетворилася на національну трагедію, викликала страждання мільйонів людей, змінила навколишнє середовище на великій території і вплинула на психологію людей.

Проблеми, які породила Чорнобильська катастрофа, з роками не зникають, а трансформуються в інші форми. Деякі з них, перш за все, соціально-економічні, загострюються і вимагають комплексного вирішення та системного підходу в діяльності органів виконавчої влади для їх розв'язання.

Зазначена проблематика виносить на сьогоднішні парламентські слухання, які вже перетворилися на усталену традицію напередодні Чорнобильської катастрофи та інструмент корегування державної політики щодо ефективного виконання заходів з подолання наслідків Чорнобильської катастрофи.

Я зупинюся на деяких питаннях,

якими сьогодні опікується МНС, а саме: забезпечення безпечного стану Зони відчуження та Чорнобильської АЕС, поведження з радіоактивними відходами, медико-санітарного забезпечення постраждалих, забезпечення житлом, радіологічного захисту населення та реабілітації радіоактивно забруднених територій.

Першочерговими завданнями у сфері подолання наслідків Чорнобильської катастрофи є виконання заходів, передбачених Законом України "Про Загальнодержавну програму подолання наслідків Чорнобильської катастрофи на 2006-2010 роки" та завдань Програми заходів щодо подолання наслідків Чорнобильської катастрофи у Зоні відчуження та робіт на Чорнобильській АЕС. Також, для забезпечення робіт із зняття з експлуатації енергоблоків Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, сьогодні реалізуються чотири великі проекти, які фінансуються за рахунок міжнародних фондів.

Зокрема, 2008 року завершено виконання у повному обсязі стабілізаційних заходів на об'єкті "Укриття". Це суттєво

підвищило рівень його безпеки та дозволило продовжити проектний термін експлуатації об'єкта на 15 років.

Виконувалися роботи з підготовки майданчика для будівництва нового безпечного конфайнменту та облаштування котлованів для фундаменту НБК, проектування нової вентиляційної труби, другої черги ЧАЕС замість існуючої. Протягом року під-рядчик з проектування і будівництва НБК консорціум "Новарка" продовжував розробку проектної документації відповідно до контрактного графіка. Після завершення у 2009 році розробки проектної документації розпочнеться будівництво "Арки".

У 2008 році продовжувалося будівництво промислового комплексу поведження з твердими радіоактивними відходами. На Лоті "0" (тимчасове сховище низько- і середньоактивних довгоіснуючих відходів і високоактивних відходів) усі роботи за діючим контрактом завершено, за винятком систем контролю доступу (продовжуються пусконаладжувальні роботи) і системи притічної вентиляції.

На Лотах "1" (установка з вилучення твердих радіоактивних відходів) і "2"

(завод з переробки твердих радіоактивних відходів) будівельні роботи закінчено, тривають пусконаладжувальні роботи. Роботи за контрактом завершено у лютому 2009 року.

У травні 2008 року затверджено акт Державної приймальної комісії про прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів першої черги Пускового комплексу "Вектор" та акт Державної приймальної комісії з прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, що входять до складу спеціально обладнаного приповерхневого сховища твердих радіоактивних відходів Промислового комплексу поведження з твердими радіоактивними відходами, збудованих за рахунок міжнародної технічної допомоги.

Виконання робіт, що фінансуються за рахунок міжнародної технічної допомоги, ведеться в основному згідно з контрактними графіками. Слід зауважити, що тільки 2008 року за рахунок міжнародних фондів було введено в експлуатацію на чорнобильському майданчику об'єктів на суму приблизно 600 млн. гривень.

(Продовження на стор. 2)

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ

КРАЩЕ РАЗ ПОБАЧИТИ...

Минуло 23 роки після Чорнобильської катастрофи. Народилося й виросло покоління, яке мало що знає про події тієї весни, що розділила життя України на "до" й "після". Та й про Зону відчуження існують різні думки, що періодично оприлюднюються засобами масової інформації. Чи варто брати їх на віру беззастережно?

стор. 3

ПІДТРИМУЄМО НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИКА

стор. 5

ЗАВДАННЯ, ПРОДИКТОВАНІ РЕАЛІЯМИ СЬОГОДЕННЯ

Питання очищення території України від вибухонебезпечних предметів внаслідок військової діяльності, останніми роками набуло неабиякої актуальності. Тільки за 2008 рік знешкоджено 101 770 іржавих "нагадувань" минулих баталій, у тому числі – 1 595 авіабомб. А скільки клопоту завдають колишні полігони!

стор. 4

А ВЖЕ НЕДАЛЕЧКО ЧЕРВОНЕ ЯЄЧКО...

Великдень – одне з найбільших наших християнських свят. Останній тиждень перед Великоднем наш народ називає білим, або чистим. Цей тиждень для віруючих людей є найсуворішим з усього великого посту. Багато хто впродовж цього тижня йде сповідатися вдруге – аби ще ретельніше очистити душу від скверни.

стор. 8

ЧОРНОБИЛЬ: ЗРОБЛЕНО БАГАТО, АЛЕ НЕОБХІДНО ЩЕ ЧИМАЛО

(Продовження. Початок на стор.1)

Ще одним значним здобутком щодо вирішення проблем Чорнобиля стало підписання Грантової угоди між Урядом України, Державним спеціалізованим підприємством "Чорнобильська АЕС" і Європейським банком реконструкції та розвитку, за якою Банком виділено 58 мільйонів євро на будівництво нового безпечного конфайнменту та 77 мільйонів євро на будівництво нового сховища відпрацьованого ядерного палива.

Під час свого візиту в Україну Президент Європейського банку реконструкції та розвитку пан Томас Міров відзначив значний прогрес, якого було досягнуто за останні півтора роки у реалізації міжнародних проектів на майданчику ЧАЕС.

Діяльність підприємств Зони відчуження була спрямована, перш за все, на реалізацію наступних завдань, а саме: мінімізацію вносу радіонуклідів за межі Зони відчуження водним, повітряним та технологічним шляхами; поводження з радіоактивними відходами (збирання, перевезення, дезактивація, зберігання та захоронення); продовження будівництва та введення в експлуатацію першої черги пускового комплексу виробництв "Вектор"; моніторинг радіаційного стану навколишнього середовища та забезпечення радіаційної безпеки; виконання спеціалізованих лісогосподарських та водоохоронних заходів; забезпечення належного стану інфраструктури Зони відчуження.

Весь комплекс заходів у Зоні відчуження фінансується за рахунок коштів державного бюджету.

Фінансування зазначених Чорнобильських програм у 2008 та попередніх роках характеризується невідповідні-

стю розрахункових обсягів фінансування, які подає МНС у бюджетному запиті, обсягам, затверджених у державному бюджеті на відповідний рік.

Тому при внесенні змін до Державного бюджету України на 2009 рік потрібно врахувати фінансування вищевказаних проблем.

Найголовнішим пріоритетом діяльності Уряду України була і залишається людина, тому всі дії при подоланні наслідків Чорнобильської катастрофи спрямовуються на її захист за трьома основними напрямками: соціальним, медичним і протирадіаційним.

2008 року на виконання програми "Радіологічний захист населення та екологічне оздоровлення території, що зазнала радіоактивного забруднення" із бюджету було виділено 10,37 млн. гривень, або 76 відсотків плану на рік.

За рахунок цих видатків протягом року було забезпечено:

виконання дозиметричної паспортизації та контролю за рівнями радіоактивного забруднення продуктів харчування; виконання комплексу контрзаходів, спрямованих на покращення радіологічної ситуації на радіоактивно забруднених територіях.

Протягом 2008 року було здійснено дозиметричну паспортизацію 2130 населених пунктів 12 радіоактивно забруднених областей. Результати паспортизації свідчать, що на цей час 332 населені пункти, що віднесені до зон радіоактивного забруднення, за радіологічними показниками можуть бути виведені за їх межі, а 431 населений пункт може бути переведено із однієї зони до іншої.

Забезпечення контролю за рівнями радіоактивного забруднення продуктів харчування здійснюють підрозділи радіаційного контролю, які складають відпо-

відну мережу, що діє на території зон радіоактивного забруднення і налічує понад 320 лабораторій. 2008 року було проаналізовано на вміст радіонуклідів понад 250 тисяч проб продукції харчової, сільськогосподарської та лісової промисловості, обстежено понад 40 тисяч осіб на лічильниках випромінювання людини.

Посилено співпрацю з міжнародними організаціями, зокрема з Європейською Комісією, Програмою розвитку ООН, МАГАТЕ щодо надання технічної допомоги у вирішенні питань відродження та сталого соціально-економічного розвитку територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Зокрема, в Рівненській області програмою ТАСІС було розпочато проект "Соціально-економічний розвиток районів Рівненської області, забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи".

Продовжувалася законотворча, нормативно-проектна та науково-дослідницька діяльність, зокрема, розроблено та прийнято Верховною Радою України низку Законів України щодо поводження з радіоактивними відходами та зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, а саме: "Про Загальнодержавну програму зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему"; "Про Загальнодержавну цільову екологічну програму поводження з радіоактивними відходами"; "Про внесення змін до деяких Законів України щодо по-

Фото phl

водження з радіоактивними відходами".

Разом з тим, ми з вами повинні розуміти головне. Зусиллями колективів, що працюють на території Зони відчуження підтримується і буде в подальшому забезпечена стабільна радіоекологічна ситуація, ядерна і радіаційна безпека Чорнобильської АЕС.

При збільшенні фінансування можливо буде виконати заплановані і узгоджені з профільним комітетом Верховної Ради заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, перетворення об'єкта "Укриття" в екологічно безпечну систему.

ЗАКОН ПОПЕРЕДЖАЄ, ЩО НЕ ЗВІЛЬНЯЄ...

Дотримання вимог радіаційної безпеки під час перебування на такому об'єкті як Чорнобильська зона відчуження для кожного є обов'язковими. При порушенні – доведеться відповідати

У цій публікації ми хочемо поінформувати читачів "Вісника Чорнобиля" про останні зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, кримінального та кримінально-процесуального Кодексу України, які розширюють перелік правопорушень та конкретизують за них міру покарання. Зокрема:

– Проникнення в Чорнобильську зону відчуження без дозволу відповід-

них органів або самовільному поселенні в ній, крім цього, при знищенні, пошкодженні чи перенесенні знаків радіаційного забруднення або огорожі, що зазначає її кордони, (згідно ст. 46 ч.1 Кодексу України про адміністративні правопорушення) тягне за собою накладення штрафу на порушників (фізичних осіб) від двадцяти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян із конфіскацією знарядь вчинення злочину, на посадових осіб – від двадцяти п'яти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією знарядь вчинення правопорушення.

– Переміщення будь-яким чином за межі Зони відчуження чи зони безумовного (обов'язкового) відселення без надання передбаченого законом дозволу або у разі відсутності чи відмови від проведення дозиметричного контролю продуктів

харчування рослинного і тваринного походження, промислової або іншої продукції з тварин, риби, рослин чи будь-яких інших речей та об'єктів карється (за ст.267 ч.1 Кримінального кодексу України) штрафом від п'ятдесяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на термін від одного до трьох років чи позбавленням волі на той самий строк.

– За придбання з метою використання або збуту продуктів харчування рослинного і тваринного походження, промислової або іншої продукції з тварин, риби, рослин чи будь-яких інших речей та об'єктів (при встановленому попередньо факті про даний злочин), винна особа карється штрафом від сімдесяти до вісімдесяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від двох до чотирьох років чи позбавленням волі на той самий термін.

І насамкінець – незнання закону не звільняє від покарання. Не забувайте про це.

*Тригорій ЯРЕМЕНКО,
керівник відділу зони ЧАЕС
Головного управління МВС України
в Київській області*

Газета Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи
Нагороджена міжнародною журналістською премією «За мужність та професіоналізм»

Електронна скринька: ivc@mns.gov.ua

Засновник:
Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи – Адміністрація зони відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення

Видавець:
Державне підприємство Агентство інформації, міжнародного співробітництва та розвитку
«Чорнобильінтерінформ»

Головний редактор
Грина ЦУШКО
Верстка Тетяна Руденко
Коректор Тетяна Пушкарьова

Свідоцтво про реєстрацію
КВ № 2846 від 08/09/1997 року
Адреса редакції: 01025, Україна,
м. Київ–025,
вул. В. Житомирська, 28.
Тел./факс: (044) 486-85-46;
тел.: (044) 486-84-72,
тел. ред. 486-80-46.
Газета виходить щотижня
Ціна договірної

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів публікацій. За точність викладених фактів відповідальність несе автор. Редакція листується з читачами лише на сторінках газети.

Віддруковано в ПП ТОВ «Інтертехнологія»
Сім'ї Сосніних, 3. Замовлення 578.
Номер підписано до друку 17. 04. 2009 р.
Наклад – 6890 примірників.

КРАЩЕ РАЗ ПОБАЧИТИ...

Володимир ЯРОШЕНКО

Аналізуючи інформацію, можна помітити дві головні особливості: одні "спеціалісти" вважають, що територія не тільки 30-кілометрової, а й 10-кілометрової зони цілком безпечна, і навіть радять їздити туди на відпочинок, інші розповідають усілякі небезпечні стосовно того, що в Зоні розвелася неймовірна кількість всіляких тварин, які колись були домашніми, а тепер здичавіли й дали дике потомство. Згадуються довгошерсті вовкособаки, велетенські коти, пірнаючі кури тощо. Окремою темою проходять схожі на дикунів люди-зомбі, яких нібито породила розташована неподалік від ЧАЕС надпотужна радіолокаційна станція за-

горизонтного виявлення ворожих ракет з ядерними зарядами та попередження про їх наближення. За місцевими легендами, такі люди мають дуже кособоку психіку і поведяться так, ніби втратили пам'ять. Що вже й казати про гігантських сомів та інших мутантів, якими нібито кишить Зона!

Подібні легенди, підхоплені засобами масової інформації, набувають характеру якщо не фактів, то принаймні гіпотез, а відтак сприймаються громадянами майже як правда. Адже не кожен може скористатися можливістю поїхати в Зону й перевірити, що правда, а що – ні. Але ось журналістам просто необхідно бувати в Зоні, черпа-

**Минуло 23 роки після
страхотливої
Чорнобильської
катастрофи. Народилося й
виросло покоління, яке
мало що знає про події тієї
весни, що розділила життя
України на "до" й "після"
катастрофи на ЧАЕС. Та й
про Зону відчуження
існують різні думки, що
періодично
оприлюднюються
засобами масової
інформації. Чи варто брати
їх на віру беззастережно?**

ти безпосередньо на місці матеріали для публікацій. Тоді й публікації будуть переконливішими, й совість не докорятиме.

Добрий приклад неупередженої допитливості демонструють іноземні гості, які останнім часом усе частіше відвідують Зону. Автору випала нагода поспілкуватися з кількома їх представниками, й іноземці поділилися своїми враженнями від побаченого.

Ярек Ружаньські з Польщі: "Найбільше мені сподобалося місто Чорнобиль. Вже 23 роки минуло, а тут і сьогодні працюють люди, виконують важливу роботу".

Мартін Лаудан, теж поляк: "Мене найбільш вразило те, що місто Прип'ять колись було населене тисячами щасли-

вих, переважно молодих, людей. Вони працювали на своїй станції, росли дітей, мріяли про майбутнє. І враз усе втратили, мусили покинути рідні оселі й кудись їхати – назавжди. Це страшне нещастя, про нього не можна забувати".

Адам Вінчестер з Австралії: "Мене вразила гігантська споруда над зруйнованим реактором, навіть більше, ніж покинуте місто Прип'ять. Збудувати такий саркофаг в умовах нищівної радіації могли тільки люди, для яких подвиг став нормою. Вони заслуговують особливої поваги".

Джемі Демараїс, США: "Я задоволений екскурсією, тут потрібно було побувати, щоб самому все побачити. Мені імпонує те, що ваша країна не перетворила цю територію на якусь пустельну резервацію, а намагається відродити її для життя. Що безпечніше ставатиме Зона відчуження, то більше людей захочуть і зможуть відвідувати її. Під час короткої поїздки ми встигли заглянути стада оленів та диких коней; нам показали місця, де часто зустрічаються дикі свині. Отже, природа відроджується. Хочеться вірити, що настане час, коли на цій землі знову зможуть постійно жити люди й заколосяться оброблені ними поля".

Підсумовуючи бесіду, ми дійшли висновку: кожен із наших гостей до екскурсії в Зону уявляв її зовсім не такою, якою побачив. Тепер вони будуть згадувати про цю незабутню подорож і розповідати про неї своїм друзям, щоб знали, що є така держава – Україна, і дбає вона не тільки про власну безпеку, а й про чисте повітря для всього світу.

На зворотньому шляху із Зони наша машина потрапила під справжню весняну зливу, а після дощу на небі зі Сходу на Захід перекинулася райдуга. Всі присутні вирішили, що це – добрий знак.

ЛЮДИНА МАЄ ПРАВО...

Галина МОЙСЕЄВА, Микола МАШИНА

Під девізом "Життя та здоров'я на робочому місці – основне право людини" з 22 до 28 квітня в нашій країні пройде Тиждень охорони праці.

У багатьох країнах світу 28 квітня відзначається День пам'яті загиблих на виробництві. З пропозицією про його запровадження виступив Канадський конгрес профспілок. 2001 року до ініціативи Міжнародної конфедерації вільних профспілок (МКВП) приєдналася й Міжнародна організація праці (МОП).

А з 2002 року вона оголосила 28 квітня Всесвітнім днем охорони праці (безпека праці та здоров'я), який тепер проводиться щорічно.

В нашій країні національний День охорони праці, який в часі збігається зі Всесвітнім, був встановлений 2006-го року Указом Президента України

Цьогорічний Всесвітній день охорони праці співпадає з 90-річчям утворення Міжнародної організації праці. Вона першою заявила, що економічні, соціальні та культурні права такі ж важливі для людини, як громадські та політичні. Дотримання Конвенції та Рекомендацій МОП забезпечує право кожного працівника, на кожному робочому місці на здорові та безпечні умови праці, що мають створюватися роботодавцем і бути предметом особливої турботи та контролю держави.

Основоположний принцип державної політики, – зазначають організатори заходу, – повністю відповідає девізу МОП з проведення Всесвітнього дня охорони праці у нинішньому році: "Життя та здоров'я на робочому місці – основне право людини". Тож підтримуючи ідеї МОП, Організаційний комітет з нагоди дня охорони пра-

ці ухвалив рішення про проведення з 22 до 28 квітня в Україні Тижня праці під таким девізом.

Завданням цієї широкомасштабної акції є привертання уваги суспільства, органів державної влади, суб'єктів господарювання та громадських організацій до фактичного стану безпеки й умов праці в галузях, на конкретних підприємствах, у виробничих підрозділах і на робочих місцях. Також – сприяння своєчасному виявленню та усуненню порушень норм і правил, причин нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, надання всебічної підтримки потерпілим на виробництві працівникам, вшанування пам'яті загиблих.

За даними Міжнародної організації праці, щорічно в світі нещасні випадки на виробництві та професійні захворювання забирають життя понад двох міль-

йонів працездатних осіб та близько 270 мільйонів працівників отримують травми. На ліквідацію аварій та нещасних випадків щороку витрачається 4% світового валового продукту або 1,2 трильйона доларів.

В Україні 2008-го року рівень загального і смертельного травматизму в порівнянні з 2007 знизився, кількість постраждалих від нещасних випадків зменшилася. Водночас, рівень ризику загибелі або травмування працівників з розрахунку на 100 тис. працюючих залишається вищим, ніж у розвинених країнах світу. Згідно з оперативними даними, в Україні в минулому році сталося на виробництві 16 206 випадків травмування працівників, 1 005 з них – зі смертельними наслідками. На відшкодування втрат, медичну, професійну й соціальну реабілітацію постраждалих від

нещасних випадків, які отримали професійні захворювання, з коштів державного соціального страхування використано понад три млрд. грн.

Найактуальнішим питанням в системі охорони праці та промислової безпеки, яке нині потребує нагального вирішення, є посилення відповідальності організаторів та власників виробництва за виконання вимог безпеки, несвоєчасне визначення виробничих ризиків та вживання запобіжних заходів.

Активну участь у проведенні Тижня безпеки праці, за ініціативи МНС, візьмуть також його структурні підрозділи та підприємства. Для цього, як повідомили в Міністерстві, в підрозділах та організаціях було створено оргкомітети та визначено відповідні заходи. Зокрема: організація та проведення комплексних обстежень цільових перевірок стану охорони праці й промислової безпеки. Їхні результати плануються розглянути на робочих нарадах для усунення виявлених порушень. Заплановано проведення оглядів-конкурсів з охорони праці в підрозділах для визначення кращих колективів, керівників, працівників, профспілкових активістів. Передбачені постійні перевірки наявності засобів індивідуального захисту. З особовим складом підрозділів проводиться детальний аналіз причин виникнення нещасних випадків та аварій; здійснюються спільні заходи із вшанування пам'яті загиблих на виробництві – панахиди, поминальні заходи, надається допомога в облаштуванні могил, відвідання сімей загиблих та надання їм й інвалідам праці матеріальної допомоги.

Підбиття підсумків роботи з охорони праці до Всесвітнього дня охорони праці та заохочення кращих фахівців з охорони праці заплановані на 22 травня.

ЗАВДАННЯ, ПРОДИКТОВАНІ РЕАЛІЯМИ СЬОГОДЕННЯ

Тетяна ПОМАЗАНОВА

Питання очищення території України від вибухонебезпечних предметів часів минулих війн та забрудненої внаслідок військової діяльності останніми роками набуло неабиякої актуальності. Тільки за 2008 рік знешкоджено 101 770 іржавих "нагадувань" минулих баталій, у тому числі – 1 595 авіабомб. А скільки клопоту завдають колишні полігони!

Минулого року й "новобогданівська епопея" нарешті добігла свого кінця. У травні 2006 року, як наводиться в книзі "Негативні психічні стани рятувальників в умовах НС" Сергія Миронця та Олександра Тімченка, "...Надпотужний вогонь, за висновками експертів, підняв у повітря п'ять тисяч вагонів боєприпасів – мільйони бойових зарядів, що злітали в небо: то підкинуті вибуховою хвилею спрацьовані поруч боєприпаси, то виштовхнуті силою власного палива, приведеного в дію високою температурою навколишнього середовища". Один із рятувальників згадує: "Розпечені полум'ям реактивні снаряди, бомби, снаряди, міни, гранати, патрони вибухали майже впродовж 20 днів, хоч угамування полум'я сталося й раніше. Та довго не могла вихолонати розпечена земля... Бо ж горіли не звичні для природи матеріали – дерево, вугілля, навіть нафта – а високотермічна начинка боєприпасів". А далі тривала робота, важка й небезпечна, – подальше очищення цієї території... Що зроблено з метою подальшого недопущення подібного, які питання вирішує сьогодні Департамент управління рятувальними силами МНС України, розповів його керівник Григорій Марченко.

– Дійсно, одне з питань, котре вдалося повністю вирішити 2008 року – це завершити поглиблене очищення території 275-ї ракетно-артилерійської бази МО, – зазначив під час розмови Григорій Борисович. – За термінами проведення та обсягом використаних коштів ця операція не має аналогів у світі. Всього з початку робіт із ліквідації цієї НС знешкоджено 35,6 тис. тонн боєприпасів, із них 9,3 тисячі тонн – шляхом контрольованого підриву. Земельна ділянка, площею 145,5 га, очищена повністю і передана держадміністрації для використання в господарських цілях. Але Міністр поставив завдання не тільки розв'язати ці важливі, однак локальні проблеми, а й принципово вирішити питання, адже близько 100 тис. боєприпасів ми знаходимо щороку. І як результат копійної роботи, 18 лютого цього року КМУ прийнята Постанова № 131 про затвердження "Державної цільової програми протимінної діяльності на 2009-2014 роки", яка передбачає, передусім, ліквідацію вибухонебезпечних предме-

тів, ефективну організацію безпеки населення.

Так сталося, що в 90-ті роки військові частини МО скорочувалися, військові полігони масово передавалися в користування іншим структурам, а змоги очистити їх не було: і відстані великі, і частин, здатних це виконати, замало. 2006 року МО звернулося з пропозицією, аби опікування всією територією України і колишніми військовими полігонами (загальною площею понад 150 тис. га) передали до сфери компетенції МНС. За рішенням Міністра у нас було створено 84 піротехнічні підрозділи, що дислокуються в кожній області. Ми зараз відповідальні за всю територію України, за винятком залізниць, прикордонних зон. Тобто вся робота з ліквідації вибухонебезпечних предметів виконується піротехніками МНС. Треба зазначити, вони мають високі навички. Таких фахівців дуже мало, і не тільки в Україні.

"...Надпотужний вогонь, за висновками експертів, підняв у повітря п'ять тисяч вагонів боєприпасів – мільйони бойових зарядів, що злітали в небо: то підкинуті вибуховою хвилею спрацьовані поруч боєприпаси, то виштовхнуті силою власного палива, приведеного в дію високою температурою навколишнього середовища... Розпечені полум'ям реактивні снаряди, бомби, снаряди, міни, гранати, патрони вибухали майже впродовж 20 днів, хоч угамування полум'я сталося й раніше. Та довго не могла вихолонати розпечена земля... Бо ж горіли не звичні для природи матеріали – дерево, вугілля, навіть нафта – а високотермічна начинка боєприпасів"

Таким чином ми отримали "у спадок" 34 колишні військові полігони, сюди увійшли й території, де колись велися активні бойові дії. Дуже часто ці місця співпадають. На цей рік ми спланували роботу, деє близько на 350 га. Перш за все, маємо відпрацювати механізм залучення для виконання робіт коштів місцевих бюджетів, зацікавлених суб'єктів господарювання, спонсорської допомоги міжнародних організацій, що забезпечить фінансування заходів Програми за рахунок позабюджетних коштів на 70 %. У нас такі приклади вже є. Спільно з Київською облдержадміністрацією розпочато розмінування території урочища "Товсте" поблизу села Фурси Білоцерківського району Київської області. Оскільки ці земельні ділянки представляють інтерес для місцевої адміністрації, вона також виділяє ресурси. Крім того, що

стосується механізму залучення міжнародної допомоги, то і в цьому напрямі теж маємо напрацювання. Незабаром у Женеві відбудеться конференція відповідного спрямування. Планується участь і представника МНС України. Ми хочемо презентувати там цю програму. Рік тому в подібному заході брали активну участь представники нашої делегації, вносили конкретні пропозиції. Взагалі, допомога на такі цілі надається країнам в залежності від їхнього економічного розвитку, але ми хочемо акцентувати увагу на тому, аби до уваги бралася й гострота питання. До бідних країн ми не відносимося, але, як з'ясувалося, найбільш масштабна проблема існує саме у нас. Це не дивно: дві світові війни проходили по території України, плюс неконтрольовано велася військова діяльність в часи недалекого минулого. До речі, технічну допомогу міжнародних структур, хоч і невелику, на 230 тис. євро, ми отримали для

у спеціальні регіональні центри швидкого реагування. Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, а також створення в їхньому складі мобільних авіаційних комендатур. Ми працюємо в цьому напрямку. Наше завдання – реформувати шість центрів швидкого реагування. До речі, першого квітня вперше став на чергування знову сформований ІваноФранківський центр швидкого реагування. Тобто, він вже має інженерні засоби, що дозволять у випадку надзвичайної ситуації діяти ефективно і за призначенням. Його чисельність – 100 осіб, має близько 20 одиниць техніки, а зоною відповідальності, поки що, є Івано-Франківська область, але у перспективі вона буде розширюватися. Крім того, до 30 червня мають бути реформовані загоны в Дрогобичі, в Києві, Ромнах, Мелітополі, Мазанці, Жеребковому. Там зазнає змін організаційна структура, чисельність залишиться такою ж, але технічно вони будуть дооснащені. Що стосується формування авіаційних підрозділів у їхньому складі, то це вимагає більш тривалих термінів, і, можливо, в цьому році вони будуть сформовані тільки частково. Хоча центр, котрий створюється в Ромнах, уже повністю готовий до прийняття авіаційної складової.

Наступне завдання в напрямку реагування – створення Державного центру управління в надзвичайних ситуаціях техногенного та природного характеру. Зазначу, завдання серйозне й багатогранне. Цей центр має забезпечити роботу не тільки на рівні Міністерства, а й на рівні держави. Він дозволить підвищити ефективність управління реагуванням сил цивільного захисту при загрозі чи виникненні надзвичайної ситуації, в тому числі із залученням міжнародної допомоги. Через нього організуватиметься взаємодія щодо подолання наслідків надзвичайних ситуацій з міжнародними організаціями (НАТО, ООН, ЄС тощо), а також з країнами, які мають двосторонні угоди з Україною. Поки що існує низка нерозв'язаних проблем, але над цим зараз інтенсивно працюємо. Питання складне, оскільки виходить за межі компетенції Міністерства. І насамкінець, хотів би додати, що сили реагування у нас постійно задіяні до виконання завдань, відповідно за призначенням.

НАЙГОЛОВНІШЕ – БЕЗПЕКА ДІТЕЙ

Ще на початку весни, усі мріють про канікули та відпустки, які проводять на березі моря, річки, озера. Часто батьки не в змозі виїхати зі своїми чадами на літній відпочинок, відправляють їх до дитячих таборів. Відповідальність за малечу лягає там на плечі вожатих. Серед останніх дуже часто зустрічаються студенти різних навчальних закладів, які обрали собі такий вид літньої практики або заробітку

На Миколаївщині існує спеціальна школа, де навчають вожатих, викладають необхідні предмети: право, психологію, основи безпеки життєдіяльності та інші. МНСники також беруть участь у підготовці бажаючих до роботи у літніх таборах області. Днями працівники навчального центру ГУ МНС України в Миколаївській області провели семінар з теми безпеки дітей під час літнього відпочинку. Під час заняття були обговорені питання щодо поведінки дітей на воді та рятування людини при потопанні, правил поведінки з вогнем, електроприладами, тваринами, у разі виявлення вибухонебезпечних предметів, при харчовому отруєнні. Вожатим була роздана наочна агітація та методичні посібники з правилами безпечної життєдіяльності, які можна використовувати як під час самостійної підготовки, так і під час проведення занять з дітьми.

МНС попереджає! Шановні батьки та дорослі, будьте уважні та пильні під час весняного та літнього відпочинку. Навчайте дітей правилам безпеки життєдіяльності. Пам'ятайте, що саме від дорослих залежить життя наших дітей та наше майбутнє!

ГУ МНС у Миколаївській області

ПІДТРИМУЄМО НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИКА

1949 року була виготовлена перша партія пожежних машин із закритим кузовом, заднім розміщенням насоса та іншими вдосконаленнями. Тоді розпочався ріст об'ємів виробництва пожежних автомобілів і постійно розширювалася номенклатура продукції. В 50-ті роки минулого сторіччя виробництво пожежних машин досягло 750 одиниць на рік. 60-ті та початок 70-х років були часом розквіту заводу: зростав об'єм виробництва, розширювалася номенклатура продукції. Тоді за один робочий день із цехів виходили до 15 одиниць пожежної автотехніки різних типів. Із розпадом СРСР різко скоротився ринок збуту. Відсутність підтримки з боку держави, неналежне фінансування основних споживачів продукції – підрозділів пожежної охорони, економічний тягар інфраструктури селища Ладан, що майже все знаходилося на утриманні заводу, призвели до його занепаду. Відсутність чіткої стратегії розвитку, обґрунтованої маркетингової стратегії, застаріле обладнання, що використовувалося у виробництві та потребувало негайної заміни, невпровадження шляхів скорочення витрат і збереження ресурсів у подальшому призвели до тяжкої кризи...

Заборгованість підприємства станом на 1 січня 2007 року по заробітній платні становила 3 623 500 грн., до пенсійного фонду – 2 214 200 грн., інших соціальних фондів – 336 300 грн., по сплаті податків до бюджетів різних рівнів – 517 600 грн. На 1 січня 2008 року до пенсійного фонду – 4 420 300 грн.; по сплаті податків до бюджетів різних рівнів – 1 693 300 грн. Що ж до нинішнього року, як повідомив журналістам Міністр МНС України Володимир Шандра, на 1 квітня 2009 року заборгованість підприємства по зарплатні та сплаті податків до бюджетів різних рівнів немає. Це стало можливим завдяки комплексу заходів, вжитих МНС протягом 2008-2009 років.

Для конкурентоспроможності продукції, а також із метою забезпечення пожежно-рятувальних підрозділів сучасними зразками спецтехніки, що відповідає міжнародним стандартам, фахівцями МНС розроблені технічні завдання на основні типи пожежно-рятувальної техніки. На їх основі конструкторами заводу створені технічні

Держпідприємство протипожежного та спеціального машинобудування "Прилуцький завод "Пожспецмаш" належить до сфери управління МНС України. Виробничу діяльність воно розпочинало з випуску вогнегасників, меблів та інших товарів широкого вжитку, а з початку 30-х років ХХ ст. до цієї номенклатури додалися штурмові та триколісні пожежні драбини

умови на виготовлення пожежних автомобілів першої допомоги, пожежних автоцистерн легкого та важкого типу. Підвищується якість продукції та впроваджуються нові технології на виробництві. Проведені успішні випробування виготовлених дослідних зразків пожежно-рятувальної техніки, в результаті чого впроваджено у серійне виробництво три нових типи основних пожежно-рятувальних автомобілів. Додатково розроблено та надано підприємству рекомендації щодо вдосконалення виробництва техніки, а також внесено ряд змін у серійні моделі, що вже випускаються, з урахуванням вимог і побажань територіальних підрозділів системи МНС.

"Видатками Стабілізаційного фонду Держбюджету на поточний рік для закупівлі пожежно-рятувальної техніки віт-

чизняного виробництва передбачено додатково 300 млн. грн.", – зазначив очільник МНС Володимир Шандра. За його словами, у разі виділення цих коштів, МНС закупить пожежтехніку виробництва ДП "Пожспецмаш". Політика, що проводиться Урядом загалом і Міністерством зокрема, дозволила зробити знаковий крок щодо "Пожспецмашу", котрий уперше після довготривалої перерви отримав державне замовлення. Тому останнім часом унікальний завод функціонував безперебійно. Проте трудовому колективу не слід сподіватися лише на держзамовлення, треба активно вишукувати їх самостійно як в Україні, так і за кордоном, що дозволить забезпечити стабільну роботу заводу й надалі.

Прес-служба МНС

КРАЩІ КАПІТАНИ ВИЗНАЧЕНІ

У конкурсі взяли участь представники 16 навчальних закладів Суворовського району. Кожен з капітанів

продемонстрував справжні знання з питань безпеки життєдіяльності та правил поведінки на випадок надзви-

Весна в закладах освіти – не лише кінець навчального року. Це час підсумкових конкурсів з усіх видів позакласної роботи, в яких школярі, зазвичай, беруть активну участь і, окрім балів та перемог, отримують справжнє задоволення. От і на базі однієї із загальноосвітніх шкіл Херсонщини днями відбувся відбірковий районний етап міського конкурсу капітанів Дружин юних пожежників-рятувальників

чайної ситуації. Тим самим поставивши суддів у скрутне становище: кому ж врешті-решт присудити перше, пере-

можне місце? Компетентне журі було представлено головним спеціалістом Міського управління освіти Тетяною Кошелюк, інспектором Головного управління МНС України в Херсонській області Євгеном Ткаченком та Тамарою Українець, активним учасником Добровільного пожежного товариства України.

Після гарячих дебатів судді визначилися. Відтак, перше місце виборола капітан команди гімназії № 20 Юлія Мосалітіна, а почесне друге здобув капітан дружини школи № 33 Іван Сорочка. Вони й продовжать відстоювати честь Суворовського району у міському конкурсі.

Кожен з переможців був нагороджений подарунками та грамотами. Свої заохочувальні, для підтримання бойового духу, призи отримали й інші учасники змагань. А наприкінці заходу перед юними знавцями безпеки виступила Дружина юних рятувальників загальноосвітньої школи № 41. Своєю шоу-програмою вони яскраво й змістовно підвели ризику під усім, що відбувалося протягом конкурсу.

ГУ МНС в Херсонській області

ЧИ ЗРУЧНО ТОБІ В ІМЕНІ ТВОЄМУ?

Галина ЖУРА

На думку науковців, людські імена з'явилися в часи виникнення мови неандертальців. Для слов'ян же (тобто тих, що "стали славними від славлення Богів" ("Велесова книга") слово було священним. Бо вважалося не просто звуком, а особливим станом світу і людини, коли можливо було вести діалог з Космосом. У всіх індоєвропейських народів "слово" і "дія" на початку були синонімами, тобто теоретично Слово (або молитва) має здатність стати дією, дійсністю. Для цього треба лише ввійти в стан, який дає можливість для такого спілкування з Богами. Як пише Галина Лозко: "Наші Пращури знали, коли і де це можливо, бо мали досить точний астрономічний календар, за яким встановлювали строки молін. Саме поєднання слова і часу давало чудодійні результати їхньої магії. Тому при народженні дитини треба було уважно слухати доквілля, визначаючи:

які звуки вловлює слух, звідки вони долітають (з якої сторони світу, з лісу, річки чи поля), дивитись, під якими зорями (сузір'ями) народилась дитина"...

А також враховувалося багато інших прикмет, які були не тільки важливим засобом передбачення майбутньої долі дитини, але, в першу чергу, з'ясуванням її внутрішньої сутності. При такому підході забезпечувався комфорт людини "в її імені", тобто, ім'я не суперечило особистісним рисам характеру людини.

Правильності вибору імені надавали дуже великого значення: якщо після наречення дитина плакала, чи ще якось виказувала своє невдоволення – вважалося, що ім'я не відповідає її природі, а отже, в майбутньому може зашкодити. Обряди наречення сприймалися нашими Пращурами як дія надзвичайної святості, тому батьки дуже ретельно готувалися до них. До речі, так

Українська родина завжди була сильна своїми традиціями, які слугували нам оберегами, допомогли зберегти свою мову, звичаї, ментальність. Та, на жаль, з плином часу ми втрачаємо їх все більше. Вибір імені для дитини – не виняток. Нині більше керуються модою, навіть не підозрюючи, як багато значить ім'я в житті людини. Воно може їй допомогти або, навпаки, накликає життєві негаразди, провокувати невдачі. Наші предки добре знали це і вміло користувалися своїми знаннями

звичне для нас нині слово імені починає саме дійство надання імені, що в давні часи звалось нареченням.

Серед імен окремих представників слов'ян найбільше збереглося їх з основою на Слав-: Святослав, Ярослав, Вячеслав, Доброслав, Мирослав, Славомисл, Мстислав, Славомир, що є не другорядним фактом для з'ясування сутності слов'янства і його менталітету. Чи не друге місце за поширеністю займають у нас імена на Бог- та Род-: Богдан, Богуслав, Божимир, Божич, Божена, Родик, Родислав, Живород. Досі чується відгомін давніх, ще язичницьких імен Богів, у сучасних українських прізвищах: Велес, Волосюк, Лелюк, Руснак, Русаль, Дажборвич, Дідух тощо.

В переважній більшості сучасних словників імен міститься лише 3-5 відсотків суто слов'янських імен. Інші в примусовому порядку були накинута нам че-

рез християнізацію та експансію на нашу землю чужої культури. І нині вже нікого не дивує, що типовими у нас стали грецькі, латинські, єврейські, скандинавські імена. І звичне явище – людина не має жодного уявлення про те, що закодовано в її імені. Ще Платон, Ориген, інші давні філософи вчили, що чародії й цілителі в своїх магічних діях повинні користуватися лише справжніми родовими іменами людей, інакше їхнє лікування не буде ефективним – ім'я людини, перекладене на чужу мову незрозуміле Богам і Духам, до яких вони звертаються. Є свідчення, що першими прийняла чужі імена феодальна знать – князі, їхні дружинники, бояри. Впровадження християнських, переважно юдейського походження, імен почалося з прийняттям у 325 році Нікейським собором спеціального правила, яким християнам заборонялося надавати язичницькі імена. Це правило незаперечно виконувалося всіма християнськими служителями уже з V століття.

Охрещеним надавали імена на честь "християнських святих", переважно греків чи євреїв. У них також були свої священні імена, серед яких понад 80% мали основою ім'я юдейського бога Ягве: Іван – "Ягве помилував", Авдій – "раб Ягве", Яків – "п'ята Ягве". Гортаючи словники, можемо впевнитися, що наші сучасні імена є мішаниною каламбурів, у різні часи вживаних в Ізраїлі, Греції та Римі: Адам – "болото, глина", Влас – "грубіан", Лія – "телиця", Антон – "вступаю в бій", Григорій – "не сплю", Кіндрат – "чотирикутний", Омелян – "суперник", Клавдія – "кульгава".

З часом ці імена прижилися, і на відміну від рідних, родових, стали вважатися справжніми. І вже з XIV ст. почалося жорстоке переслідування язичницьких імен. Тому практично кожен русич-українець мав два імені – одне рідне, яке, за традицією при народженні надавали батьки, і те, що давав піп при хрещенні. Древні імена вважались кращими навіть у князівських родинах, тому звичним для князя вважалося родове, а не хрещене. Навіть сам хреститель Русі не користувався ім'ям Базилій, яке отримав при хрещенні.

Ваша родина живе очікуванням чуда – з'яви на світ вашої кровиночки, вашого щастя. А чи подумали ви про зручний одяг для неї, що служитиме їй все життя оберегом, чи буде перепорою на шляху?

НА МІСЦЯХ

ЧЕМПІОНАТ УКРАЇНИ З КЕМПО ТА КОБУДО

Сімнадцять команд, а це майже 140 учасників з різних куточків країни, взяли участь у п'ятому Чемпіонаті України з кемпо та кобудо, який відбувся нещодавно під патронатом Міністра МНС України Володимира Шандри у місті Ромни Сумської області. Змагання організовані за безпосередньої підтримки дислокованого тут Спеціального аварійно-рятувального загону МНС України, федерації кемпо й кобудо ІКФ України та мерії міста.

"Це далеко не перший захід, який ми проводимо спільно із міською владою", – зазначив начальник САРЗ МНС України полковник служби цивільного захисту Сергій Біляєв. "Справжній рятувальник повинен бути, у першу чергу, добре фізично розвинутим, тому ми приділяємо максимум уваги розвитку різних видів спорту. Ідея проведення такого чемпіонату виникла п'ять років тому, і з того часу кількість бажаючих завітати до древнього Ромону та продемонструвати свою майстерність з даного виду спорту зростала з кожним роком. Сподіваюся, що ця традиція збережеться. Співпрацю з федерацією кемпо й кобудо ІКФ Украї-

ни та її президентом Борисом Сушинським плануємо тільки поглиблювати. Бути співорганізаторами таких змагань для нас велика честь і відповідальність, тому ми і надалі будемо всіляко підтримувати розвиток єдиноборств у регіоні" – підкреслив Сергій Біляєв.

Валерій ШОКУТЬКО

ДЕНЬ ЦИВІЛЬНОЇ ОБОРОНИ

Одним із пріоритетних напрямків діяльності рятувальників МНС була й залишається робота з підростаючим поколінням. Адаже навички, отримані в юнацькому віці, потім допоможуть уникнути травм, а іноді – вижити в екстремальній ситуації. Така робота стає більш відповідальною з дитми із певними фізичними вадами. В Харкові фахівці Університету цивільного захисту МНС у підшефному обласному спеціальному загальноосвітньому закладі для дітей із вадами слуху провели День цивільної оборони. Школярі спостерігали гасіння реальної пожежі, пожежно-рятувальну техніку в дії, а також засвоїли пізнавальний матеріал із безпеки життєдіяльності при виявленні невідомих предметів, придбанні протехнічних засобів, наслідках і діях у

випадку вибуху хімічнонебезпечних речовин. Вони на власні очі побачили "шкоду паління", продемонстрували на іонізуючому очисникові повітря, спробували надягти загальновійськового захистний комбінезон та фільтруючий костюм.

Вікторія КОЛЕНКО

НАВЧАЛЬНА ТРИВОГА

Днями в Івано-Франківську, на базі загальноосвітньої школи №18, педагоги разом із фахівцями МНС провели комплексне об'єктове тренування з цивільного захисту. За його легендою, на Хмельницькій АЕС сталася аварія з викидом у повітря шкідливих речовин. Існує загроза радіаційного забруднення мікрорайону Пасічна, де й знаходиться школа. В актовій залі негайно збирається штаб із ліквідації надзвичайної ситуації: педагоги вирішують, якими мають бути їхні подальші дії. Всі, хто перебувають у шкільній будівлі, залишають її та готуються до евакуації у безпечне місце. А тим часом у навчальному класі на третьому поверсі, де саме проходить урок, виникає пожежа. Сюди оперативно прибувають підрозділи МНС, які за допомогою автодрабини евакуйовують дітей, локалізують і лік-

відують пожежу... Поза сумнівом, таке комплексне об'єктове тренування надого залишиться у пам'яті вчителів та учнів, адже кожен із них на якийсь час немов перенісся у реальні лиха і відчув, наскільки важливими є знання правил безпеки життєдіяльності.

ГУ МНС в Івано-Франківській області

ГАРНА ТРАДИЦІЯ

Напередодні Великодня у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності пройшов традиційний майстер-клас із розписування писанок, який організувала кафедра українознавства. Викладачі, працівники, курсанти та студенти "чаклували" кожен над своєю писанкою, прилучаючись до прекрасного дійства, яке українці щороку здійснюють протягом багатьох століть – розпису яєць магічними, таємничими знаками, де закодований наш менталітет. Перед цим усі переглянули фільм Петра Олара "У світі писанкарства". Далі практичні поради щодо розписування давав Андрій Звягінцев – студент четвертого курсу, котрий у місті Балта, що на Одещині, займався в гуртку писанкарства.

Прес-служба ЛДУ БЖД МНС

ДИМ ВІТЧИЗНИ НЕ ЗАВЖДИ СОЛОДКИЙ...

Вікторія РУБАН

Милі нашим очам весняні метаморфози природи часто супроводжуються таким негативним явищем як спалювання минулорічної трави, опалого листя та інших рослинних залишків. Як наслідок, повітря в містах, а особливо в селах, стає важким та гірким, отруйним й небезпечним для нашого здоров'я і життя, збільшується кількість випадків захворювань дихальних шляхів. Саме випалювання пожнивних рештків та сухої трави користувачами сільгоспугідь – одна з багатьох проблем, з якою щоденно і щонаочі стикаються працівники МНС

При згорянні однієї тонни рослинних залишків у повітря вивільняється майже дев'ять кг мікрочастинок диму. До їх складу входять пил, окиси азоту, чадний газ, важкі метали і низка канцерогенних сполук. У тліючому без доступу кисню

листі виділяється бензопрен, що здатен викликати у людини ракові захворювання. Окрім того, з димом у повітря вивільняються діоксини – одні з найотруйніших для людини речовин. На присадібних ділянках рослини нерідко скроплю-

ють пестицидами, які також вивільняються у повітря при згорянні листя чи трави. Найбільше пестицидів містить бадилля картоплі, яке ми так рясно скроплюємо від колорадського жука.

Додаткова проблема полягає й у тому, що з травою, як правило, горить безліч різноманітного сміття. Це суттєво посилює забруднення атмосфери. При згорянні, скажімо, поліетиленового пакета, в повітря вивільняється до 70 різноманітних хімічних сполук, більшість з яких отруйні для людини. Саме вони, як правило, стають причиною кашлю. Щільний чорний дим від тління пластикового сміття містить канцерогенні поліциклічні вуглеводні. При горінні гуми, окрім згаданого, утворюється канцерогенна сажа, викликаючи складні захворювання. Постійно подразнюваний димом епітелій слизової оболонки дихальних шляхів не здатен протистояти мікробам. Особливо зле тим, хто хворіє бронхітом, бронхіальною астмою, ринітом чи тонзилітом. До вогнища нерідко потрапляють ДВП, ДСП, фанера. Ці матеріали містять формальдегідні смоли, до складу яких входять формальдегіди і можуть бути пофарбовані масляною фарбою, що містить свинець.

Прикро визнавати, та найчастіше біля вогнищ можна побачити дітей дошкільного і молодшого шкільного віку, вплив диму на чий організм є особливо небезпечним. Окрім безпосередньої загрози людському здоров'ю, спалювання сухої минулорічної трави, стерні – неминуче призводить до того, що вогонь з полів та подвір'їв перекидається на лісосмуги, які з ними межують. Те саме стосується і придорожніх лісополос уздовж автомобільних шляхів та лісових масивів. У результаті пожеж у верхньому шарі ґрунту знищується мікрофлора. Як відзначають спеціалісти лісового господарства, після пожежі на пошкодженій вогнем території три роки немає сенсу садити ліс – молоді саджанці не приймаються на землі, якою пройшов вогонь. Гинуть комахи й тварини, знищується рослинний покрив, погіршується структура ґрунту. Добре відомі минулорічні випадки, коли загоряння трав'яного настилу на території Іванківського, Бородянського, Вишго-

родського районів ледь не переросли в масштабні торф'яні та лісові пожежі. Причиною цих пожеж було необережне поводження з вогнем під час самовільного й неконтрольованого спалювання сухої рослинності. Завдяки своєчасному виявленню та реагуванню, пожежі були ліквідовані без значних матеріальних збитків. Вже з початку 2009 року на території Київської області виникло понад 20 пожеж трав'яного настилу на площі майже 60 га.

До відома кожного пересічного громадянина потрібно донести просту істину про те, що потрібно дотримуватись елементарних норм та правил пожежної безпеки: не розводити багаття у соснових молодниках, лісосіках з неприбраними рештками і залишками заготовленої деревини, у місцях з сухою трав'янистою рослинністю, а також під кронами дерев. Не можна залишати багаття без догляду, поки воно не перегорить, не залите водою або не засипане шаром ґрунту. В інших місцях допускається розведення багаття за умови, що воно навкруги буде окопане смугою вужчою за 0,5 метра. Недопалонок потрібно затоптати в землю або загасити водою. Перед тим як кинути сірник, треба переконаватися, що він уже не горить. Починаючи боротьбу із паліннями в своєму населеному пункті, ви повинні знати, що закон у будь-якому випадку на вашому боці. Викладені вище факти є доказом того, що спалювання рослинних решток несе численні загрози здоров'ю людини. Керуючись статтею 50 Конституції України, яка гарантує кожному безпечно для життя і здоров'я довкілля, кожен з нас має законне право боротися з таким явищем. Статті 16 і 22 Закону України "Про охорону атмосферного повітря" забороняють спалювання сухої трави. Відповідальність за порушення цієї норми передбачена статтею 7 адміністративного кодексу України. Є й інші відповідні законодавчі та нормативні заборони.

Наш спільний громадянський обов'язок – шанобливо ставитись до природи. Тільки неухильне дотримання вимог пожежної безпеки в лісах, на луках, у полях, зонах відпочинку допоможе не допустити виникнення пожеж.

ЖИТТЯ НАШИХ ДІТЕЙ ЗАЛЕЖИТЬ ТІЛЬКИ ВІД НАС!

До оперативно-диспетчерської служби місцевого райуправління МНС надійшло повідомлення про пожежу в селі Жорнівка Києво-Святошинського району, що на Київщині.

Коли рятувальники прибули на місце, виявилось, що на полі поблизу села, горить сіно в валках на площі більше 100 кв. метрів

Місцеві жителі розповіли рятувальникам, що декілька хвилин тому, на попутному автомобілі у лікарню повезли 11-річного хлопчика, який сам вибрався з палаючого сіна, отримавши тяжкі опіки ніг. Він з батьками приїхав з Фастівського району в гості до рідних. Зі слів дитини, на момент загоряння з ним був двоюрідний брат. Його батьки разом з рятувальниками ще мали надію, що 12-річний Роман, злякавшись вогню, ховається в лісосмузі, але пошуки не дали результатів. Гасіння пожежі ускладнювалося тим, що вітер розносив сухе палаюче сіно в усі боки, а величезна температура заважала підійти ближче до осередку горіння. І тільки після ліквідації пожежі було знайдено тіло маленького Романа, який, на жаль, загинув у вогні. Попередня причина виникнення пожежі – дитячі пустощі з вогнем хлопців.

Того ж дня в селі Крюківщина, того ж Києво-Святошинського району, загинула ще одна дитина. П'ятирічного хлопчика привезли батьки, що приїха-

ли з Хмельницької області на заробітки в місцеву агрофірму. Вони оселилися в невеличкій кімнатці в "Будинку тваринника". Залишивши дитину саму, мати пішла на роботу. Дим з-під дверей через декілька годин побачив сусід заробітчанин. Але він не зміг потрапити в кімнату. Почав шукати номери телефонів батьків дитини. І тільки потім зателефонував до "101". Коли рятувальники прибули, мати дитини вже прибігла з роботи. Хлопчика винесли з задимленої кімнати, але, на жаль, він загинув. Причина пожежі з'ясується.

Наступного дня в селі Шарки Рокитнянського району у вогні загинули ще двоє дітей. Мати, зачинивши їх дома, пішла на ферму, де працювала дояркою. Батько перебував на підробітках у столиці. Сусіди розповіли, що дітки були дуже веселі у спілкуванні. Як лишались самі, постійно співали, танцювали, сміялися. І це було чути аж на їх подвір'я. Коли через якийсь час стало тихо, люди стурбувались і побігли подивитись, що ж сталось. Будинок було зачинено, а вікна в кімнаті

вже були закопчені. Тож потрапити всередину вдалось рятувальникам тільки після того, як загасили вогонь. На жаль, семирічного хлопчика і його шестирічну сестру врятувати не вдалося. Попередня причина пожежі – несправність пічного опалення. Протягом двох днів в області вогонь забрав життя чотирьох дітей.

ШАНОВНІ БАТЬКИ!

Не залишайте дітей без нагляду!

Дбайте про безпеку своїх дітей. Виховуйте у них навички культури безпечної поведінки, демонструючи на власному прикладі обережність у поводженні з вогнем, газом, водою, побутовою хімією, ліками. Знайдіть декілька хвилин на відверту розмову з дітьми про це. Пам'ятайте, що вимірюватимуться ці хвилини ціною життя. А щоб неждана мить не стала сумним відтінком біди – потрібно давати дітям чіткі знання і вміння, як діяти в тій чи іншій ситуації.

ГУ МНС в Київській області

НАУКА ЗАРАДИ БЕЗПЕКИ

Днями місто Славутич відвідала делегація науковців Національного політехнічного університету "КПІ". В її складі – директори інститутів, декани факультетів, завідувачі кафедр, а також представник Національного університету імені Т.Г. Шевченка. Головна мета робочої зустрічі – розширення співпраці підрозділів цих ведучих вузів України з підприємствами та організаціями міста Славутича та реалізація проектів за потребами Чорнобильської проблематики.

У вітальному слові міський голова Володимир Удовиченко висловив думку, що Славутич завжди відкритий до співпраці з науковцями. В основі стратегічного розвитку міста – створення моделі техноополісу з трьох складових: освіта, наука, виробництво. Тому такі наукові напрямки, як "Освіта для сталого розвитку" є надзвичайно актуальними і корисними у вирішенні спільних завдань – підготовки кадрів, підготовки спеціалістів по зняттю з експлуатації блоків АЕС, реалізації нових проектів, тощо.

Л.М.Любива,
завідуюча Центром інформації

А ВЖЕ НЕДАЛЕЧКО ЧЕРВОНЕ ЯЄЧКО...

Наталка ПОКЛАД

Великдень – одне з найбільших наших християнських свят. Ідея воскресіння, закладена в ньому, спонукала й спонукатиме до дії не одну людину й не один народ

Останній тиждень перед Великоднем наш народ називає білим або чистим. Цей тиждень для віруючих людей є найсуворішим з усього великого посту. Багато хто впродовж цього тижня йде сповідатися вдруге – аби ще ретельніше очистити душу від скверни. А стосовно погодних прикмет, то селяни вважали, та й тепер багато хто так думає, що цей тиждень – найкращий час для сівби ранніх зернових культур і гороху.

СТРАСНИЙ ЧЕТВЕР

Найважливіший день передвеликоднього тижня – четвер, його називають чистим, світлим, великим, страсним або живним. Це день весняного очищення. Всі, хто має господарство, стараються ще вдосвіта, до сходу сонця, поприбирати в коморах, стайнях, на подвір'ях. У хатах теж усе має бути чистим і виглядати по-святковому. Існує повір'я, що в чистий четвер, ще до сходу сонця, чорний ворон носить своїх дітей до річки й купає їх там. А хто скупається раніше від воронячих дітей, той буде здоровий впродовж цілого року – тобто очиститься від усякої хвороби...

Весь цей день віруючі люди намагаються зберігати урочистий спокій: жодних розваг, співів тощо. А ввечері у церквах відправляються "Страсті" і читаються дванадцять Євангелій. Повертаючись після служби із церкви, багато хто намагається донести додому "страсну" свічку так, щоб вона не погасла. Для цього запасаються спеціальними ліхтариками. Дуже екзотично у цей вечір виглядають вулиці міст, а тим більше сіл – із різнокольоровими ворухками вогників, що струмочками розтікаються від церков...

Удома страсною свічкою, яка, за народним віруванням, має велику магічну силу, випалюють хрест на дверях чи стелі – аби оберігав родину до наступного чистого четверга. Дехто з особливо щиросердих віруючих або ті, що при обітницях, нічого не їдять, починаючи з чистого четверга й аж до недільного ранку, тобто до Воскресіння Господнього, а то навіть і води не п'ють...

СТРАСНА П'ЯТНИЦЯ

У страсну п'ятницю віруючі люди не вживають їжі аж до виносу плащаниці з вівтаря, – а це звичайно буває близько

другої години після полудня. Обід цього дня – пісний, навіть риби їсти не можна. Тож обходяться здебільшого городиною: капустою, картоплею, огірками...

Ні шити-в'язати, ні рубати дрова або робити ще щось подібне не можна – гріх. А господині в цей день печуть паски.

ВЕЛИКОДНЯ СУБОТА

У великодню суботу фарбують крашанки – здебільшого в червоний колір, а також у жовтий, синій, зелений і золотистий. Фарбу роблять із лушпиння цибулі, дубової чи яблуневої кори, сушених ягід бузини й т. ін. Також пишуть писанки...

Звичай готувати на Великдень фарбовані чи розписані яйця виник у нас в Україні дуже давно. У вісімдесятих роках XIX ст. при розкопках Кривушанської могили археолог Уваров знайшов глиняні яйця. Такі самі яйця знайшов 1908 року Вікентій Хвойка при розкопках на Полтавщині. Крім того, вчені порівняли орнаменти на посудинах, що були знайдені при археологічних розкопках, із найстарішими орнаментами писанок і довели, що звичай розмальовувати писанки походить у нас в Україні ще з дохристиянських часів.

Найстаріші орнаменти на писанках часто-густо зберігаються ще й досі, їх успішно використовують майстрині-писанкарки. Ці орнаменти переважно геометричні: трикутники, спіралі, кола, сорококлітці тощо. Все це – давні знаки різних ритуалів або священні числа.

Щодо самого звичаю писати писанки, то він сьогодні, здається, потроху відроджується. Особливо плекає мистецтво писанок Західна Україна, насамперед Гуцульщина, а також Закарпаття. У Коломиї навіть відкритий унікальний музей цього великоднього атрибуту.

Щодо виготовлення писанок, то спосіб цей нескладний, проте вимагає неабиякого хисту та зосередженості.

ВЕЛИКОДНЯ НІЧ

Колись у селах України в ніч під Великдень парубки мали звичай розпалювати вогнище – чи то на горбі за селом, чи на майдані біля церкви, – аби те вогнище було видно всім або, ще краще, і в сусідніх селах. Палять його й нині в Києві біля українських церков – "підсвічують Христу", і це справді дуже красиво.

В цю ніч мало хто спить – люди йдуть

до церкви або залишаються вдома до "благівіста". Це справді містична, дуже урочиста й хвилююча ніч. По всіх церквах правиться служба Божа, багатократно лунає "Христос воскрес!" – "Воістину воскрес!", не втихають прекрасні церковні співи. А як тільки починає сіріти світанок, священики окроплюють свяченою водою принесені людьми багаті дари: різноманітні паски, запечений сир, ковбасу, м'ясо, крашанки й писанки тощо. Багато господинь освячують ще й хрін та сіль. Усі свої дари люди приносять у красивих кошиках, накритих вишитими рушниками та серветками; здебільшого стають довкола церкви колом, і в кожному кошику запалюється свічка. Ритуал освячення супроводжує благовісний переспів дзвонів. І рідко яка душа залишається спокійною на це поетичне дійство. А нам знову віриться: воскрес Христос – воскресне й Україна!..

Поздоровляти зі святами і христосуватися починають уже після богослужіння. При христосуванні звичайно цілуються і обмінюються писанками чи крашанками...

РОЗГОВІННЯ

Прийшовши з церкви, господарі насамперед вітають хату й родину: "Христос воскрес!" Їм відповідають: "Воістину воскрес!" Усі христосуються, цілуються. Тоді мати наливає в миску холодної води, кладе на дно три червоні крашанки, і всі вмиваються: першою, якщо є, – дівчина, потім хлопці й мати, а останнім – батько. Після кожної особи воду міняють, але крашанки залишаються ті самі.

Потім усі сідають снідати – розговляються. Починають трапезу здебільшого зі свячених яєць, прорікаючи: "Дай, Боже, ще й на той рік дочекатися святого Великодня в щасті й здоров'ї" (а в деяких областях – із свяченої паски). Потім пригортаються всім іншим.

Про розкіш великоднього столу в Україні писало багато письменників. Зокрема із захопленням зафіксував це Олександр Терещенко (йдеться, імовірно,

про заможні родини): "В Україні святкують Великдень веселіше й заможніше, ніж на півночі. В кілька рідів ставлять на стіл паски, що пеклися на різних солодошах та пахучому корінні. Разом із паскою, в яку встромлена гілочка свяченої верби і воскова свічка, – тарелі яєць, пофарбовані на різні кольори: жовтий, синій, червоний; начинене поросля з хрином у зубах, а по боках його – зелень і овочі; смажена гуска, гиндик, телятина, вуджена свиняча шинка, ковбаса, сало, шматок чорного хліба, солодкі пиріжки, сир, сметана, сіль, карафка з горілкою, настоянки та наливки. Під вагою великодніх наїдків та напиків гнуться столи, і все це не здійснюється протягом цілого тижня..."

Після сніданку та спочинку багато хто в цей день іде провідувати могили рідних і залишає на гробках крашанки чи пасочки; молодь влаштовує різні розваги: водить хороводи, гойдається на гойдалках, співає веснянки, видзвонює в дзвони.

На Великдень, під час сходу сонця, за гарної погоди сонце "грає", тільки треба не пропустити цієї дивовижної миті. Мені одного разу пощастило побачити це: сонце, виткнувшись палаючим краєм із-над Бугу, ніби розгойдувалось над ним і розбризкувало якимись імпульсами своє проміння. Мама теж помітила незвичний схід і схвилювано до мене: "Дивись, дивись!.." Люди, вже знаючи про таке явище, і собі зачудовано позадирали голови... Диво тривало кілька митей – і ось сонце вже над обрієм. "І земля, й небо радіють цьому дню", – сказав хтось схвилювано.

А Олекса Воропай у книжці "Звичаї нашого народу" зазначає, що колись в Україні дівчата на Великдень, дочекавшись сонця, складали перед ним руки, як перед образом, і молилися до нього. Господині в цей день перед тим, як сонце має сходити, відчиняли всі віконниці, фіранки на вікнах тощо – аби до хати зайшло чародійне проміння великоднього сонця, що, за народним віруванням, приносить у дім щастя й здоров'я.

тоді, коли проводяться в формі діалогу. А оскільки до слова настоятеля храму миряни ставляться шанобливо, то й рекомендації щодо безпеки життєдіяльності, які прозвучать на проповідях, вони виконуватимуть ретельно. Важливість проведення подібних заходів відзначають і вихованці Духовної семінарії Івано-Франківської єпархії УГКЦ, які згодом підуть на душпастирську працю. Саме вони, проповідуючи слово Боже, задля збереження людського життя роз'яснюватимуть парафіянам про небезпеку, що таїть у собі вогонь...

ГУ МНС в Івано-Франківській обла-

МНС І ДУХОВЕНСТВО ОБ'ЄДНУЮТЬ ЗУСИЛЛЯ

Головою Івано-Франківської ОДА підписане розпорядження "Про посилення пожежної безпеки в області", де серед інших важливих заходів передбачене й залучення релігійних конфесій регіону до проведення роботи серед населення з питань безпеки життєдіяльності

Як уберегти церковні храми від зазіхань вогняної стихії, зменшити кількість людських трагедій під час пожеж та різного роду надзвичайних ситуацій, об'єднавши спільно зусилля рятувальників та Церкви – такою була основна тема обговорення "круглого столу" в Головному облуправлінні МНС. Захід відбувся напередодні Величного Християнського свята –

Великодня за участю представників релігійних конфесій області та відділу у справах релігій облдержадміністрації. Щороку на Івано-Франківщині пожежі завдають збитків у середньому трьом-чотирьом храмам, а основними причинами виникнення таких випадків є необережне поводження віруючих із відкритим вогнем, порушення правил пожежбезпеки при облаштуванні

та експлуатації освітлювальних електромереж. Надалі залишається відкритою й проблема забезпечення церковних споруд автоматичною системою оповіщення про пожежу, що дозволило б завчасно виявити загоряння та ліквідувати його з мінімальними втратами для релігійної громади.

Як показує практика, подібні "круглі столи" є найконструктивнішими